

séð, að samband hafi verið milli þessara mistaka Landsbankans og þess, að varan var afhent án greiðslu. Landsbankinn hafði ekki tekið á sig ábyrgð á greiðslu kaupanda, og aðrar reglur leiða ekki til ábyrgðar bankans, og ber því að sýkna bankann af kröfum stefnanda.

Rétt þykir, að hver aðilja beri sinn kostnað af málinu.

Hrafn Bragason borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómendum Jóhanni J. Ólafssyni framkvæmdastjóra og Jakob Sigurðssyni framkvæmdastjóra.

Dómsorð:

Stefndu, Hafskip h/f og Landsbanki Íslands, skulu sýknir af kröfum stefnanda, Sölustofnunar lagmetisiðnaðarins.

Hver aðilja skal bera sinn kostnað af málinu.

Föstudaginn 20. október 1978.

Nr. 197/1976. Sölustofnun lagmetisiðnaðarins

(Ragnar Aðalsteinsson hrl.)

gegn

Hafskip h/f

(Valgarð Briem hrl.).

Farmflutningar. Farmskirteini.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörns-son, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Magnús Þ. Torfason og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi hefur skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 20. október 1976, að fengnu áfrýjunarleyfi 13. s. m. Hann krefst þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér 9.300 bandaríkjadollara eða jafnvirði þeirra í íslenskum krónum ásamt 9% ársvöxtum frá 30. apríl 1974 til 15. júlí 1974 og 13% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags svo og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst aðallega staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda. Til vara krefst stefndi, að hann verði aðeins dæmdur til að greiða áfrýjanda 9.879 krónur og að málskostnaður falli niður.

Stefndi gaf út 13. febrúar 1974 farmskírteini í tveimur frumritum á svonefndu Conline-eyðublaði fyrir 1000 kössum af kaviar, sem hann tók við af áfrýjanda til flutnings með m/s Selá. Farmskírteinið var stílað „to order of order“, en tekið var fram, að um komu vörunnar ætti að tilkynna P. Ammendola, 20064 Gorgonzola, Via Roma 16 í Milano. Af-fermingarstaður (port of discharge) var greindur að vera „Antwerpen/Milano“. Samkvæmt ástimplun á farmskírteinið var farmgjald greitt fyrirfram. Enn fremur var eftirfarandi vélritað á skírteinið, sem „particulars furnished by the Merchant“: „To be forwarded from Antwerpen to Milano at shippers expenses“. Áfrýjandi framseldi annað frumrit farmskírteinisins eyðuframsali og sendi það án nánari fyrirmæla til Sasse & Co í Antwerpen. Er ágreiningslaust, að það fyrir-tæki átti að annast flutning vörunnar til Milano og að þetta farmskírteiniseintak hafi átt að fylgja henni. Hitt eintakið afhenti áfrýjandi stefnda Landsbanka Íslands ásamt vöru-reikningi og öðrum skjölum, til þess að bankinn annaðist með atbeina viðskiptabanka síns innheimtu andvirðis vörunnar hjá P. Ammendola, sem áður er nefndur.

Staðurinn, þar sem vörunni skyldi skilað samkvæmt farmskírteini því, er stefndi gaf út, er að vísu eigi skilmerkilega greindur í farmskírteininu. Þó þykir verða að líta svo á, að hann hafi verið Milano. Til þess bendir m. a. það, sem greint er í skírteininu um heimilisfang þess aðilja, sem flytjandi átti að tilkynna um komu vörunnar. Áfrýjandi hefur ekki sannað þá staðhæfingu sína, að vegna flutnings vörunnar frá Antwerpen til Milano hafi þurft að fylgja henni frumrit farmskírteinis þess, er stefndi gaf út. Sker telexskeyti frá Sasse & Co til áfrýjanda 31. janúar 1974 ekki úr um þetta. En hvað sem því liður, átti áfrýjanda að vera í lófa lagið að láta gera farmskírteinið þannig úr garði, að tryggt væri, að P. Ammendola gæti ekki fengið vöruna í hendur samkvæmt umræddu

farmskirteiniseintaki. Af framangreindum ástæðum og með sérstakri hliðsjón af því, að um var að ræða vöru, sem ástæða var til að ætla, að þyldi illa geymslu, þykir mega fallast á, að Sasse & Co hafi mátt líta svo á, að farmskirteiniseintak það, sem fyrirtækið fékk í hendur með vörunni, útgefið og fram-selt með þeim hætti, sem lýst var, ætti að fá P. Ammendola í hendur í Milano svo og vöruna samkvæmt skirteininu. Verða kröfur áfrýjanda á hendur stefnda vegna þess, að varan hafi verið ranglega afhent P. Ammendola í Milano, því eigi til greina teknar. Þarf þá eigi að athuga sérstaklega, hvernig háttað hefði verið ábyrgð stefnda gagnvart áfrýjanda á mis-tökum Sasse & Co við afhendingu vörunnar í Milano, ef slík-um mistökum hefði verið til að dreifa. Verður héraðsdómur-inn því staðfestur að niðurstöðu til, en rétt er, að áfrýjandi greiði stefnda 250.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Sölustofnun lagmetisiðnaðarins, greiði stefnda, Hafskip h/f, 250.000 krónur í málskostnað fyr-ir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur sjó- og verslunardóms Reykjavíkur 23. júní 1976.

Mál þetta, sem dómtekið var þann 23. júní, hefur Sölustofnun lagmetisiðnaðarins, Garðastræti 37, Reykjavík, höfðað fyrir sjó-og verslunardómi Reykjavíkur með stefnu, birtri 21. júlí 1975 og 28. júlí 1975, gegn Hafskip h/f, Hafnarhúsinu við Tryggva-götu, Reykjavík, til greiðslu á skaðabótum að fjárhæð \$ 9.300.00 með 9% ársvöxtum frá 14. apríl 1974 til 15. júlí 1974, en 13% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags, svo og málskostnaði skv. gjaldskrá LMFÍ.

Af hálfu Hafsups h/f hefur verið sótt þing og þær dómkröfur gerðar, að félagið verði algerlega sýknað af kröfum stefnanda og að stefnanda verði gert að greiða félaginu hæfilegan málskostnað að mati réttarins.

Sáttaumleitanir hafa reynst árangurslausar.

Málavextir eru þeir, að Hafskip h/f tók að sér að flytja 5000 kg af lagmeti, kavíar, fyrir stefnanda til Milano á Ítalíu, með um-

hleðslu í Antwerpen í Belgíu, með skipi félagsins m/s Selá. Viðtakandi vörunnar í Milano var P. Ammendola, 20064 Gorgonzola, Via Roma 16. Farmskírteinið var gefið út fyrir þessari vöru af hálfu Hafskips h/f 13. febrúar 1974. (Frumrit þessa farmskírteinis er dskj. nr. 5). Á farmskírteini þetta hefur verið ritað, að framhaldsflutningur frá Antwerpen til Milano sé á áhættu og kostnað farmsendanda, þ. e. stefnanda. Í prentuðum texta á framhlið farmskírteinisins segir, að vörunnar eigi aðeins að afhendast gegn framvísun eins eintaks af frumfarmskírteini með réttum framsölum. Samkvæmt áritun á bakhlið farmskírteinisins hefur stefnandi framselt það eyðuframsali. Sasse & Co, Meir 24 - 2000, Antwerpen, umboðsaðili Hafskips h/f, sá um flutning vörunnar frá Antwerpen til Milano. Stefnandi gaf út tvö frumfarmskírteini. Hann afhenti annað eintakið Landsbanka Íslands ásamt öðrum innheimtuskjöllum með þeim fyrirmælum, að skjölin skyldu afhent viðtakanda, kaupandanum P. Ammendola, gegn samþykkt á víxli, \$ 9.300.00, með gjalddaga 30. apríl 1974. Hitt eintak frumfarmskírteinisins fylgdi vörunni. Það mun vera eintakið, sem afhent var Landsbankanum, sem liggur frammi í málinu á dskj. nr. 5. Þegar Sasse & Co höfðu flutt vöruna til Milano, afhentu þeir viðtakanda hennar, P. Ammendola, vöruna, án þess að hann framvísaði frumfarmskírteini, nema þá því, sem fylgdi vörunni. Stefnandi heldur því fram, að frumeintak farmskírteinis hafi verið sent með vörunni eftir fyrirmælum Hafskips h/f eða Sasse & Co. Hann vitnar í því sambandi til telexskeytis, sem móttekið er af Sölustofnun lagmetisiðnaðarins þann 31. jan. 1974. Telexskeytið varðar flutninga á þessari leið, og þar segir: „In order to arrange prompt reforwarding all shipments should be advised by telex immediately after sailing from Iceland. Bill of lading, cargo specifications and copy-invoices also to be sent to us immediately after sailing“.

Í svarbréfi Sasse & Co, dags. 7. mars 1975, til Hafskips h/f vegna annarrar sendingar, sem send var sömu leið og afhent var á sama hátt og hér umrædd sending, segir:

„We checked our file regarding this question and can give you the following comments:

- We never received instructions that the goods had to be delivered against payment.
- We even received on 23.4. your telex nr. 2290 asking us to forward soonest the goods to Italy.

— As you know, goods may be delivered against 1 original B/L and we therefore do not understand why Messrs. Icelandic Waters Corporation forwarded one original B/L by ship's bag when their decision was to negotiate B's/L against payment.

— The original B/L we received was endorsed by Messrs. Icelandic Waters Corporation and for good order's sake, we send you herewith photostatic copy of this B/L."

Landsbanki Íslands sendi viðskiptabanka sínum, Credito Italiano í Milano, skjölin til innheimtu hjá kaupandanum, P. Ammendola. Meðal skjala þeirra, sem bankanum voru afhent, var frumfarmskírteini, útgefið af Hafskip h/f, um flutning vörunnar með m/s Selá frá Reykjavík til Milano. Samkvæmt fyrirmælum stefnanda skyldi kaupanda afhent skjölin gegn samþykkt áðurgreinds víxils.

Stefnandi heldur því fram, að mistök Hafskips h/f hafi leitt til þess, að kaupandinn P. Ammendola hafi fengið vöruna í hendur heimildarlaust og án greiðslu og sé því óhjákvæmilegt að krefja fyrirtækið um skaðabætur, en þær nemi reikningsfjárhæðinni, \$ 9.300.00. Nánar er því haldið fram af hálfu stefnanda, að það komi fram á farmskírteininu, sem sé gildur samningur milli stefnanda og Hafskips h/f um flutning vörunnar, að ekki megi afhenda hana öðrum en þeim, sem afhendir eitt eintak af farmskírteini með réttum framsölum. Umboðsaðili Hafskips h/f, Sasse & Co í Antwerpen, hafi afhent P. Ammendola vöruna heimildarlaust og án þess að hann sýndi nokkur heimildarskjöl fyrir vörunni. Mistök Sasse & Co séu í því fölgín, að fyrirtækið hafi afhent vöruna án framvísunar heimildarskjala. Á þessum mistökum umboðsaðilja síns beri Hafskip h/f fulla og ótakmarkaða ábyrgð samkvæmt almennum reglum og hafi ekki öðru verið haldið fram af hálfu Hafskips h/f. Þá mótmælir stefnandi því algerlega, að þessi mistök megi leiða af því, að annað eintak frumfarmskírteinisins hafi verið látið fylgja vörunni. Stefnandi kveðst vísa til þess, að það sé venjulegt, að frumfarmskírteini, ef fleiri eru en eitt, fylgi með vörunni. Hann mótmælir því algerlega, að þetta eigi að leiða til þess, að Hafskip h/f sé laust úr allri ábyrgð. Hann kveðst byggja kröfu sína á hendur Hafskip h/f á því, að fyrirtækið hafi tekist á hendur gegn greiðslu farmgjalds að flytja hina umræddu vöru frá Reykjavík til Milano og afhenda hana þar þeim einum, sem sannað gæti rétt sinn til vör-

unnar með frumfarmsskírteini með réttum framsölum. Þessa skuldbindingu sína hafi félagið vanefnt með því að afhenda vöruna í Milano aðilja, sem ekki gat sannað rétt sinn til vörunnar með frumfarmsskírteini. Á þeim tíma, er varan hafi verið afhent í Milano, hafi hitt eintak frumfarmsskírteinis verið í höndum bankans. Það eintak hafi viðtakandi vörunnar ekki getað fengið í hendur án þess að samþykkja víxil fyrir verði vörunnar. Bótaskyldan sé byggð á reglum um afhendingarábyrgð, sem sé í því fólgin, að farmflytjandi, sem afhendi vöru aðilja, sem ekki geti sannað rétt sinn til vörunnar með frumfarmsskírteini með réttum framsölum, takist á hendur ábyrgð gagnvart farmsendanda. Þá leggur hann áherslu á, að fyrningarákvæði í 3. tl. 1. mgr. 233. gr. siglingalaganna eigi ekki við í skiptum aðilja.

Stefnandi heldur því fram, að tjónið sé jafnmikið og nemur reikningsfjárhæðinni. Við munnlegan flutning málsins hélt stefnandi því fram, að það skipti ekki máli, enda þótt kaupandi vörunnar væri tilbúinn að greiða ákveðið verð fyrir hluta hennar, þar sem hann hefði ekkert greitt. Telji stefndi tjón stefnanda minna en nemi reikningsfjárhæðinni, þá sé það hans að sanna slíkt.

Af hálfu stefnda Hafskips h/f er því haldið fram, að félagið hafi aðeins séð um flutning vörunnar til Antwerpen. Á þessari málsástæðu var þó ekki byggt fyrir en við munnlegan flutning málsins. Þá er því haldið fram af hálfu skipafélagsins, að eins og fram komi af skjölum málsins, hafi það gefið út tvö jafnrétthá eintök farmsskírteinis fyrir vörunni. Þetta sé heimilt skv. íslenskum lögum og sé því skipafélagi rétt og skylt að afhenda vöruna þeim, sem fyrir framvísar skírteininu. Stefnandi hafi sent annað eintak farmsskírteinisins, framselt, með vörunni. Hver, sem hafði það eintak í höndum, hefði hvenær sem var getað krafist vörunnar sér til handa. Stefnandi hafi engin fyrirmæli gefið til Hafskips h/f um, að ekki mætti afhenda þetta eintak farmsskírteinisins til vörumóttakanda eða að það skyldi einungis gert gegn greiðslu, enda sé það ekki verk stefnda Hafskips h/f að annast innheimtustarfsemi fyrir farmsendendur. Engin viðskiptaleg þörf hafi verið til þess að senda þetta frumeintak með vörunni, ef ekki var til þess ætlast, að varan yrði afhent út á það eintak. Hafi tilgangurinn ekki verið sá, hefði stefnandi átt að taka það skilmerkilega fram, að það eintak, sem vörunni fylgdi, hefði enga þýðingu, og alls ekki þá þýðingu, sem slíku plaggi er ætlað að lögum. Þá

hafi það jafnframt komið í ljós í för lögmanns Hafskips h/f til Milano, að kaupandi vörunnar teldi sig vera búinn að greiða vöruna að fullu að undanskildum \$ 111, sem hann væri reiðubúinn til að greiða hvenær sem væri. Hann vitnar í því sambandi til bréfs P. Ammendola frá 27. ágúst 1974 til stefnanda.

Í öðru lagi er á það bent, að farmskírteini um vöru þessa sé gefið út 13. febrúar 1974. Stefna í málinu sé gefin út 2. júlí 1975, eða um það bil einu ári og fjórum mánuðum eftir að varan kom á áfangastað. Því er haldið fram, að 233. gr. siglingalaganna eigi hér við og krafa stefnanda sé því fyrnd, en jafnvel þó svo sé ekki, séu aðiljar bundnir af ákvæðum farmskírteinis um þetta efni. Farmskírteinið mæli svo fyrir, að Haag-reglurnar skuli gilda um viðskipti þessi, en í 3. gr., 5. mgr. (sic), þeirra segi orðrétt: „In any event the carrier and ship shall be discharged from all liability in respect of loss or damage unless suit is brought within one year after delivery of the goods or the date when the goods should have been delivered“. Hafskip h/f heldur því fram, að þó ekki annað komi til, þá eigi þetta að leiða til sýknu félagsins.

Í þriðja lagi er af hálfu Hafskips h/f bent á 8. gr., 3. mgr., farmskírteinisins um sendingu þessa. Þar segir: „The merchant or his assign shall take delivery of the goods and continue to receive the goods as fast as the vessel can deliver and — but only if required by the carrier — also outside ordinary working hours notwithstanding any custom of the port. Otherwise the carrier shall be at liberty to discharge the goods and any discharge is to be deemed a true fulfillment of the contract“. Þetta ákvæði farmskírteinis sé í fullu gildi milli aðilja.

Yfirheyrslur, sem fram fóru í öðru máli milli sömu aðilja um svipað sakarefni, hafa verið lagðar fram. Mál það varðaði sendingu á sama magni af kaviar með m/s Rangá og afhendingu Sasse & Co til P. Ammendola án framvísunar frumfarmskírteinis, nema þá þess, er fylgdi vörunni.

Þá kom fyrir dóminn Haukur Heiðar, forstöðumaður ábyrgðardeildar Landsbanka Íslands. Hann kvaðst þekkja til þeirrar venju, að frumfarmskírteini væru látin fylgja vörunni. Það væri gert í vissum tilfellum til að tryggja framhaldsflutning vöru og einnig ef um viðkvæma vöru væri að ræða. Þá væri það gert, til þess að hún stöðvaðist ekki.

Gylfi Þór Magnússon og Eysteinn Helgason, núverandi framkvæmdastjórar Sölustofnunar lagmetisiðnaðarins, hafa báðir hald-

ið því fram hér fyrir dómi, að eingöngu hafi verið samið við Hafskip h/f um framhaldsflutning. Öll milliganga og frumkvæði varðandi framhaldsflutninginn hafi komið frá Hafskip og þeir hafi ekki samið beint við Sasse & Co í Antwerpen varðandi hann.

Eysteinn Helgason skýrði svo frá, að árið 1974 hefðu farið tvær sendingar til P. Ammendola, en nokkrar sendingar hefðu farið til hans haustið 1973. Hann skýrði svo frá, að hann hefði hitt P. Ammendola í París í nóvember 1974 og hann og þáverandi framkvæmdastjóri Sölustofnunarinnar hefðu rætt málið við P. Ammendola og lagt megináherslu á, að uppgjör fyrir báðar sendingarnar 1974 þyrfti að koma sem fyrst. Þeir hafi lagt áherslu á, að um frekari viðskipti gæti ekki verið að ræða, nema frá þessu yrði gengið. Rætt hefði verið fyrst og fremst um þær reikningsupphæðir, sem þá voru útistandandi fyrir þessar tvær vörusendingar, og síðan hafi þeir viðurkennt skuld þeirra varðandi þátttöku P. Ammendola í vörusýningu í Milano í apríl 1974 og hefðu boðist til að greiða hana, strax og frumreikningar hefðu verið lagðir fram yfir alla kostnaðarþætti. Hann sagði, að þeir hefðu ekki greitt þetta. Þeim hefði aðeins borist ljósrít yfir hluta þessara reikninga. Hann sagði, að það væru um 950.000.00 lírur, sem þeir ættu að greiða, en frá þeim ættu að dragast 70.000.00 lírur, sem hefði verið hagnaður vegna vöru þeirra á sýningunni. Hann sagði, að þeir hefðu haldið því fram við P. Ammendola, að rétt væri að halda öllum þessum málum aðskildum, þannig að hann sendi þeim tékka fyrir umræddum tveimur vörusendingum, en þeir sendu aftur tékka á móti vegna þessa kostnaðar.

Eypór Ólafsson, innkaupastjóri hjá Sölustofnun lagmetisiðnaðarins, hefur komið fyrir dóm. Hann kvaðst hafa séð um skjöl varðandi hér umrædda sölu til P. Ammendola. Hann sagði, að samkvæmt ósk Sasse & Co hefði eintak frumfarmskírteinis verið látið fylgja vörunni, en ábending um það hefði komið frá Hafskip h/f. Ábendingin frá Hafskip h/f hefði verið þess efnis, að þetta væri nauðsynlegt, til þess að flutningsaðilinn Sasse & Co hefði heimild til að flytja vöruna til Ítalíu.

Guðmundur Ásgeirsson, fyrrverandi yfirmaður flutningadeildar Hafskips h/f, hefur komið fyrir dóm. Hann var að því spurður, hvort Sasse & Co hefðu getað fengið vöruna út í Antwerpen án þess að framvísa frumfarmskírteini. Hann kvaðst ekki þora að fullyrða um það, en kvaðst jafnvel halda, að þeir þyrftu þess. Hann sagði, að um þessa flutninga hefði komist á beint sam-

band á milli Sasse & Co og Sölustofnunar lagmetisiðnaðarins að einhverju leyti, en þar sem Sasse & Co var umboðsmaður Hafskips h/f, þá hefði Hafskip h/f flækst inn í málið. Hann sagði þá hjá Hafskip h/f líta svo á, að um sársamning hefði verið að ræða milli Sasse & Co og Sölustofnunar lagmetisiðnaðarins um, hvernig ætti að koma vörunni áfram til Ítalíu, en þar sem þeir hefðu haft samgang við Sasse & Co undanfarin 10 ár hefði ekki verið óeðlilegt, að mikið af fyrirspurnum og öðru slíku færi í gegnum Hafskip h/f. Hann benti í því sambandi á, að á farmskírteinum stæði „To be forwarded from Antwerpen to Milano at shippers risk and expenses“. Þetta sé hrein staðfesting á því, að varan sé að fara á vegum Hafskips h/f til Antwerpen og síðan áfram til Milano eftir samningum, sem þeir allir þrír hafi vitað um.

Álit dómsins.

Fram hefur verið lagt farmskírteini, útgefið af stefnda Hafskip h/f 13. febrúar 1974. Aðiljar eru sammála um, að flutt hafi verið samkvæmt skilmálum þessa skírteinis.

Í framangreint farmskírteini eru ritaðir skilmálar þeir, sem gilda áttu um flutninginn. Í 2. gr. þeirra segir, að „Haag-reglurnar“, sem „the International Convention for Unification of certain rules relating to Bill of Lading, dated Brussels the 25th August 1924“ hafa að geyma, skuli gilda um samning þennan, eins og þær eru lögfestar, í því landi þaðan sem farmur er sendur, en ella, ef slík ákvæði séu eigi í gildi í því landi, þá samkv. samsvarandi reglum í landi því, þangað sem hann er sendur, en sé um farm að ræða, sem engin slík lagaákvæði eiga ótvírætt við, þá skuli reglurnar gilda um hann engu að síður.

„Haag-reglurnar“ hafa ekki verið lögfestar hér á landi.

Hins vegar hefur um áráðir verið til þeirra vitnað í farmskírteinum skipafélaga hér, farið eftir þeim, og telja verður þær svo kunnar í viðskiptum farmsendenda og farmflytjenda, að nægjanlegt sé að vísa til þeirra í samningum þeirra á milli, svo sem hér er gert. Rétt þykir því að leggja þær til grundvallar dómi í máli þessu.

Í 3. kafla, 6. gr., 4. lið, „Haag-reglnanna“ segir, að farmflytjandi skuli í öllu falli vera laus úr allri ábyrgð út af því, að farmur spillist eða glatast, hafi mál eigi verið höfðað gegn honum þess vegna innan árs frá afhendingu vöru eða frá þeim degi, er

hún skyldi vera afhent. Í 3. tl. 1. mgr. 233. gr. íslensku siglingalaganna nr. 66/1963 er samsvarandi ákvæði.

Með viðbótarbókun í Brussel 23. febrúar 1963 var lagt til, að orðalagi þessa ákvæðis yrði breytt þannig, að það tæki skýrlega til allra atriða varðandi farm, eða eins og segir í texta bókunarinnar: „Subject to paragraph 6bis the carrier and the ship shall in any event be discharged from all liability whatsoever in respect of the goods, . . .“. Á Norðurlöndum hefur siglingalögum verið breytt til samræmis við þessa breytingu, í Noregi 1973 og í Danmörku 1974, meðan ákvæði 3. tl. 1. mgr. 233. gr. íslensku siglingalaganna nr. 66/1963 er enn í samræmi við eldri texta.

Siglingalögin hafa samkvæmt orðalagi sínu ekki að geyma reglur um afhendingarábyrgð farmflytjanda, heldur er sú ábyrgð talin byggjast á almennum reglum með stoð í 95. gr. siglingalaganna. Þannig verður 3. tl. 1. mgr. 233. gr. siglingalaganna ekki talinn taka ótvírætt til fyrningar afhendingarábyrgðar. Það sama þykir eiga við um 3. kafla, 6. gr., 4. lið, „Haag-reglnanna“, eins og þær koma fram í textanum frá 1924, en til þess texta er vitnað í farmskirteininu.

Hins vegar þykir eðli málsins samkvæmt rétt að jafna hér greindu tilviki til reglna 3. kafla, 6. gr., 4. liðar, „Haag-reglnanna“, sbr. 3. tl. 1. mgr. 233. gr. siglingalaganna, enda verður að teljast óeðlilegt, að aðrar reglur gildi um fyrningu afhendingarábyrgðar en ábyrgðar fyrir skemmdan farm og glataðan. Þá er í hér umræddu tilviki sérstök viðskiptaleg þörf á því, að strax sé frá því greint, hvort farmsendandi hyggst hafa uppi kröfur vegna afhendingar farmsins.

Lögmaður stefnda áritar stefnu til staðfestingar á birtingu þann 28. júlí 1975, og málið er þingfest þann 5. september 1975. Ómót-mælt er, að í júlíbyrjun er meira en ár liðið frá því, er varan var afhent í Milano, enda er málflutningur stefnanda við það miðaður. Mál er þannig ekki höfðað í skilningi 103. gr. laga nr. 85/1936 fyrr en að liðnum fyrningarfresti samkvæmt framansögðu. Ber því þegar af þessari ástæðu að sýkna stefnda af kröfum stefnanda.

Rétt þykir, að hvor aðilja beri sinn kostnað af málinu.

Hrafn Bragason borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómendum Jóhanni J. Ólafssyni framkvæmdastjóra og Jakob Sigurðssyni framkvæmdastjóra.

Dómsorð:

Stefndi, Hafskip h/f, skal sýkn af kröfum stefnanda, Sölu-
stofnunar lagmetisiðnaðarins.

Hvor aðilja skal bera sinn kostnað af málinu.

Miðvikudaginn 25. október 1978.

Nr. 161/1977. **Ákæruvaldið**

(Þórður Björnsson ríkissaksóknari)

gegn

Arnold Beinteini Bjarnasyni

(sjálfur).

Ómerking. Ákæru vísað frá héraðsdómi.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr,
Benedikt Sigurjónsson og Logi Einarsson.

Ákæra í máli þessu er eigi svo skilrík sem fyrir er mælt í
115. gr. laga nr. 74/1974, sbr. nú 19. gr. laga nr. 107/1973.
Er ákærða gefið að sök að hafa margsinnis á árinu 1975 van-
rækt að skila verðlagseftirliti, með þeim hætti, sem krafist er,
verðútreikningum yfir innfluttar vörur, tollafgreiddar á tíma-
bilinu 15. janúar til 22. desember, og hafið sölu á þeim eða
ráðstafað þeim í umboðssölu, án þess að verðlagsyfírvöld
hefðu staðfest söluverð þeirra. Eigi er þess getið, um hve
margar vörusendingar var að ræða, um hverjar vörutegundir
var að ræða, hvenær þær komu til landsins og hvenær þær
voru tollafgreiddar. Í ákæru er ekki getið, að hverju leyti
vörur þessar voru háðar verðlagseftirliti, sbr. tilkynningu
verðlagsstjóra nr. 10/1957, sbr. 5. gr. reglugerðar nr. 188/
1960, sbr. nú 6. og 7. gr. reglugerðar nr. 41/1976. Var þetta
ekki í ljós leitt, áður en ákæra var gefin út.

Ákæra í máli þessu er reist á ramnsókn, sem eigi fullnægði